

Úřad práce České republiky, generální ředitelství

Čj.: UPCR-2026/94185-20000401/2

Poskytnutí informací ve věci přiznávání dávky státní sociální pomoci zletilým nezaopatřeným dětem (studentům)

Žádost:

ze dne 2. 7. 2026

Žádost o poskytnutí informací na základě zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon“).

Žadatel žádá o poskytnutí níže specifikovaných informací a dokumentů týkajících se rozhodovací praxe a metodického vedení Úřadu práce České republiky ve věci přiznávání dávky státní sociální pomoci (dále jen „DSSP“) zletilým nezaopatřeným dětem (studentům) posuzovaným jako samostatné domácnosti ve smyslu zákona č. 151/2025 Sb., o dávce státní sociální pomoci (dále jen „zákon o DSSP“). Konkrétně v žádosti uvádí:

1. V poslední době se v mediálním prostoru (srov. např. Deník N, deník.cz) i ve veřejně dostupných rozhodnutích odvolacího orgánu objevují odlišné přístupy k posuzování situace, kdy zletilé nezaopatřené dítě žije odděleně od rodičů, samo si hradí náklady na bydlení a s rodiči netvoří společně hospodářící domácnost. Vzhledem k potřebě analyzovat naplňování zásady legitimního očekávání (srov. § 2 odst. 4 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád) v rámci akademického výzkumu v oboru správního práva, žádám o poskytnutí následujících informací:

Ad Metodické pokyny a interní instrukce

2. Žádám o poskytnutí veškerých aktuálně platných interních instrukcí, metodických pokynů, manuálů či výkladových stanovisek vydaných Generálním ředitelstvím Úřadu práce ČR pro svá kontaktní pracoviště (případně pokynů předaných z MPSV k závaznému využití Úřadem práce ČR), které se týkají posuzování okruhu společně posuzovaných osob u zletilých nezaopatřených dětí žádajících o DSSP jako samostatně žijící osoby. Zvláště žádám o materiály týkající se interpretace pojmu „jiná osoba, se kterou společně hradí náklady na své potřeby“ dle ust. § 10 zákona o DSSP.

Ad Rozhodnutí a právní názor ve specifickém (medializovaném) případě

3. Média nedávno informovala o případě studenta jménem Rudolf, jemuž byla DSSP jako samostatně žijící osobě přiznána, přičemž vrchní ředitelka sekce sociálního pojištění a nepojistných dávek MPSV, Ing. Iva Merhautová, MBA, měla tento krok zdůvodnit slovy: *„Vedle vyživovacích povinností Úřad práce posuzuje rovněž faktické životní poměry osoby... Na základě této kombinace kritérií tak může být i student, který nemá manžela (partnera) ani nezaopatřené dítě, ojediněle a v odůvodněných případech považován za osobu tvořící samostatnou domácnost...“*
4. Žádám o poskytnutí anonymizovaného pravomocného prvostupňového rozhodnutí (případně usnesení či oznámení o přiznání dávky), kterým bylo v tomto skutkově i mediálně popsáném případě studenta žádosti o DSSP vyhověno. Dále žádám

o poskytnutí interní komunikace, sdělení či stanoviska (v anonymizované podobě), na jehož základě Generální ředitelství ÚP ČR (či příslušné kontaktní pracoviště) přistoupilo ke změně právního názoru a dávku jmenovanému přiznalo.

Ad Statistické údaje z prvostupňového řízení a aplikace § 51 odst. 4

5. Žádám o sdělení počtu žádostí o DSSP podaných od nabytí účinnosti zákona o DSSP do dne podání této žádosti, v nichž vystupovalo zletilé nezaopatřené dítě (student) jako jediná posuzovaná osoba (tzv. jednočlenná domácnost). Dále žádám o rozdělení tohoto počtu na řízení, v nichž byla dávka přiznána, a na řízení, kde byla žádost zamítnuta (z jakéhokoliv důvodu).
6. Žádám o sdělení informace (a to buď formou statistiky, nebo kvalifikovaného odhadu povinného subjektu v případě nemožnosti strojového vytěžení dat), v kolika případech od nabytí účinnosti zákona o DSSP Úřad práce ČR zamítl žádost zletilého nezaopatřného dítěte z důvodu tzv. procesní nesoučinnosti podle § 51 odst. 4 zákona o DSSP (tj. z důvodu, že žadatel na výzvu úřadu nedoplnil do žádosti jako další členy domácnosti své rodiče).

Odpověď Úřadu práce České republiky, generálního ředitelství:

Ve spolupráci s Odborem nepojistných sociálních dávek, do jehož věcné působnosti patří předmětná problematika, k Vaší žádosti sdělujeme:

K bodům 1 a 2 – Metodické pokyny a interní instrukce

Ve věci metodických pokynů a interních instrukcí k zákonu o DSSP odkazujeme na odpověď Ministerstva práce a sociálních věcí na žádost jiného žadatele týkající se metodických pokynů. V odpovědi zveřejněné na stránce [Vyžádané informace | MPSV](#) pod č.j. MPSV-2026/147738 se uvádí:

„K aplikaci zákona č. 151/2025 Sb. jsou průběžně vytvářeny pouze interní metodické postupy a výkladová stanoviska určená primárně pro potřeby implementace dávky a pro výkon agendy ze strany Úřadu práce ČR. Tyto materiály mají charakter interních pracovních podkladů a průběžně aktualizovaných výkladů reagujících na aplikační praxi.

Metodické postupy k aplikaci zákona č. 151/2025 Sb. tedy nejsou obsaženy v jediném aktuálním uceleném dokumentu („metodice“), mají podobu průběžně vydávaných a aktualizovaných interních pokynů a výkladových stanovisek. Tyto postupy jsou průběžně zveřejňovány v interním prostředí (SharePoint) pro potřeby aplikační praxe Úřadu práce ČR, aktualizovány v krátkých časových intervalech, zpravidla i každodenně, v návaznosti na vývoj aplikační praxe, identifikované problematické situace, potřebu sjednocení rozhodování. Příslušní zaměstnanci Úřadu práce ČR jsou rovněž systematicky vzděláváni prostřednictvím odborných školení a metodických aktivit, jejichž cílem je zajištění jednotného a aktuálního výkladu zákona č. 151/2025 Sb.

Z uvedeného důvodu neexistuje jeden aktuální, stabilní, uzavřený dokument metodiky, ale soubor operativních interních pokynů, které se průběžně mění a doplňují. Tyto materiály proto naplňují znaky vnitřních pokynů ve smyslu § 11 odst. 1 písm. a) zákona, slouží výhradně k internímu metodickému řízení výkonu státní správy, a nejsou určeny k externí distribuci.

Jejich případné poskytnutí by vedlo ke zpřístupnění neustálených pracovních výkladů, průběžně měněných metodických instrukcí a interního mechanismu řízení rozhodovací praxe, což je právě okruh informací, který zákonodárce v § 11 odst. 1 písm. a) zákona z poskytování vyloučil.“

K bodům 3 a 4 – Rozhodnutí a právní názor ve specifickém (medializovaném) případě

„Studenta jménem Rudolf“, kterého zmiňujete, se nám nepodařilo ztotožnit, z médií ani z úřední činnosti. Nemůžeme se tedy k této věci vyjádřit.

K bodům 5 a 6 – Statistické údaje z prvostupňového řízení a aplikace § 51 odst. 4

Úřad práce ČR statisticky nesleduje a neeviduje informace o zletilých nezaopatřených dětech (studentech) v souvislosti s DSSP. Žádný zákon takovou povinnost Úřadu práce ČR neukládá. Požadované statistické informace není možné vygenerovat z informačního systému (vyhledat je automatizovaně). S ohledem na to, že jde o zcela novou a velmi rozsáhlou agendu, není možné provést ani kvalifikovaný odhad k bodu 6. Požadované informace by musely být vyhledány ručně ve spisech. K těmto bodům žádosti Vám proto zasíláme v samostatném dokumentu oznámení o výši úhrady za mimořádně rozsáhlé vyhledání informací.